

College van Burgemeester en Wethouders van Gouda
T.a.v. wethouders Michel Klijmij-van der Laan en Michiel Bunnik

Datum: 30 juni 2024

Kenmerk: Reactie op 'Raadsmemo Voortgang en herziening focus warmtetransitie'

Geacht college, beste wethouders,

Wij vinden het zeer teleurstellend dat de gemeente Gouda zonder enig overleg met betrokken partijen uit de stad met nieuw beleid inzake de warmtetransitie is gekomen. Wij hadden ons de samenwerking met de gemeente anders voorgesteld. Bij een goede samenwerking zouden de wethouders bijvoorbeeld tijdens het bestuurlijk overleg tussen gemeente en Energiecoöperatie Gouda (in het vervolg EcG) op 3 juni jongleden de EcG (eventueel vertrouwelijk) hebben geïnformeerd over deze beleidswijziging. Maar ook de diverse andere partners vanuit de stad (zie bijvoorbeeld de deelnemers aan de evaluatie van de Transitie Visie Warmte (TVW)) zijn hierbij onvoldoende betrokken.

Wij zouden graag met de wethouder in gesprek willen gaan over het beleidsvoornemen en de vragen en opmerkingen op hoofdlijnen -zie onder- die wij hierbij hebben.

- Het halen van de gemeentelijke doelstelling 2040 aardgasvrij lijkt doorslaggevend te zijn geweest bij het bepalen van het beleid. Niet persé wat de meest duurzame oplossing tegen zo laag mogelijke kosten voor Gouda zou kunnen zijn, zelfs als dat meer tijd zou vragen. Gaat deze politieke ambitie niet voorbij aan de benodigde technische, financiële en sociale realiteit?
- In het raadsmemo wordt voorgesteld in het najaar de kaders van een uitvoeringsstrategie vast te stellen. Daarna wordt de uitvoeringsstrategie pas vastgesteld. Dat wordt dan al gauw 2025. In de uitvoeringsstrategie zal moeten blijken 2040 een realistisch datum is. Of het beleid haalbaar is, zal sterk afhangen van de personele en financiële capaciteit die B&W en de raad hiervoor willen inzetten. Ons inziens ware het beter geweest het nieuwe beleid -goed onderbouwd op haalbaarheid 2040- later vast te stellen, in plaats van nu eenzijdig een stevige koerswijziging door te voeren.
- Op grond van één (globaal) onderzoek worden conclusies getrokken voor heel Gouda. Waarom niet breder gekeken voor tot een besluit te komen? Of het onderzoek voor de pilot warmtenet Kort Haarlem afwachten?

In het Raadsmemo onder Samenvatting is opgenomen dat dat Plaswijck-Kern "model staat" voor overige buurten in Gouda waar een warmtenet "mogelijk kansrijk" is. Wij hebben dit niet zo expliciet in de TVW terug kunnen vinden, waar baseert het college deze uitspraak op?

- In het raadsmemo wordt geconcludeerd dat de keuze van individuele oplossingen minder zal kosten dan een collectieve oplossing. Deze conclusie is niet terug te vinden in het haalbaarheidsonderzoek Plaswijck-kern. In paragraaf 6 van dit onderzoek wordt bij de Totale Nationale Kosten (TNK) en de Total Cost of Ownership (TCO) opgemerkt dat “Uit de resultaten komt naar voren dat de individuele oplossing voor de laagste TNK zorgt. Het verschil met het 70 graden warmtenet is echter **insignificant klein**”.
- De keuze voor individuele oplossingen i.t.t tot een warmtenet zal voor veel bewoners betekenen dat zij grote investeringen in hun woningen zullen moeten doen. Veel bewoners hebben dit geld niet. Hoe denkt de gemeente dit op te lossen?
- In het haalbaarheidsonderzoek is ervan uitgegaan dat de kosten voor de individuele oplossing per woning (gemiddeld ??) 18.500 euro zullen. Ons beeld is dat deze gemiddeld 18.500 euro (veel) te laag zal zijn. Uitgaande van hogere bedragen voor 'klaar-voor-aardgasvrij' zullen ook vergelijkende businesscases er anders uitzien.
- Ook voor de investeringskosten voor warmtenetten geldt dat zonder inzicht in de uitgangspunten die bij het kwantitatief overzicht zijn weergegeven, het trekken van conclusies riskant is. In welke mate is met deze onzekerheid rekening gehouden?
- Kleine grondgebonden woningen hebben weinig ruimte voor de technische voorzieningen die bij een individuele oplossing horen. Daarenboven kunnen warmtepompen hier tot geluidsoverlast leiden. En is de hiervoor noodzakelijke netverzwaring tijdig geregeld? Heeft de gemeente voldoende nagedacht over de indirecte kosten en baten bij een individuele oplossing?
- In het raadsmemo wordt opgemerkt dat woningcorporaties niet willen meewerken aan een grootschalig warmtenet. Belangrijkste reden hiervoor -zo blijkt uit de brief van de woningcorporaties- zijn de energierekening voor de huurders. Deze rekening is belangrijk. Is hierover met de huurders gesproken door de verhuurder? Besluitvorming zou echter ook moeten gaan over de laagste TCO. De haalbaarheidsstudie laat immers zien dat de verschillen tussen individueel en collectief “insignificant klein” zijn. Wij vrezen dat de beoordeling van de plannen door woningcorporaties op basis van alleen de energierekening (in plaats van ook de initiële investeringskosten erbij te betrekken) ertoe leidt dat woningcorporaties nergens zullen meewerken aan warmtenetten.
- In het interview met het Algemeen Dagblad zegt de wethouder “dat de rem eraf is”. Ons is niet duidelijk welke rem er was. Als wij al een rem hebben kunnen waarnemen dan was het de personele en financiële capaciteit bij de gemeente om echt meters te maken, zie ook de conclusies van de evaluatie van de TVW. In de begroting 2025 zal zichtbaar moeten worden of dit ook daadwerkelijk zal gebeuren. Kan het college garanderen dat deze rem in 2025 en verder opgelost wordt? Dit ook in het licht van het ‘ravijnjaar’ 2026?

- De gemeente blijft kleinschalige warmtenet initiatieven ondersteunen. Wat dit betekent is vooralsnog niet duidelijk. Hoe ziet de gemeente haar rol bijvoorbeeld nog m.b.t. publiek eigendom, uitgifte warmtekavels en warmtebedrijf? Worden hiervoor ook de kaders bepaald in het najaar en komt dit terug in de uitvoeringsstrategie? We hopen dat de inspanningen die bij de gemeente nodig zijn, volop aandacht krijgen en met name voor Kort Haarlem en ook Achterwillens een stimulans voor een goede voortgang blijven inhouden. Wij vrezen anders een negatief effect voor het benodigde draagvlak voor kleinschalige warmtenetten.
- In het haalbaarheidsonderzoek wordt bij de warmtenetten uitgegaan van gasketels voor de piekbelasting. Het gebruik van aardgas zorgt er mede voor dat de CO₂-reductie dan relatief laag is. In het onderzoek warmtenet Kort Haarlem is er een heet water warmtebuffer beschikbaar voor de piekbelasting. Het water voor de warmtebuffer wordt door warmtepompen geproduceerd. Dit leidt tot een aanzienlijk grotere CO₂-reductie dan in de haalbaarheidsstudie geschetst. Zijn er wel voldoende alternatieven onderzocht voor de piekbelasting?
- Uit de stukken blijkt niet of de gemeente met de woningcorporaties overeenstemming heeft over de doelstelling 2040 aardgasvrij. Woningcorporaties gaan uit van 2050 aardgasvrij. Zonder zo'n afspraak heeft de doelstelling 2040 van de gemeente weinig betekenis.
- Gaat het college er vanuit dat met het stopzetten van de onderzoeken naar (relatief grootschalige) warmtenetten de ontstane achterstand bij de voorbereiding van WijkUitvoeringsPlannen (WUP's) snel kan worden ingehaald?
De tweede volzin van het advies, behorend bij het B&W-besluit d.d. 18 juni jl. onder 2.6, luidt: "Uit de evaluatie blijkt dat intensiveren en versnellen van de uitvoering noodzakelijk is met het oog op de ambitie Gouda CO₂-neutraal in 2040." Nergens in het Raadsmemo wordt duidelijk dat het college voorstelt om meer personele en/of financiële capaciteit vrij te maken de uitvoering te kunnen "intensiveren en versnellen". Er staat ook echter nergens dat het "intensiveren en versnellen" gaat lukken met inzet van de al beschikbare middelen. Het duurt nog geruime tijd voordat de nog vast te stellen uitvoeringsstrategie uitsluitsel gaat bieden over planning en daarvoor benodigde inzet.
- Tot slot: B&W ziet aanleiding om af te wijken van in de TVW gestelde kaders maar merkt dat volgens de Raadsmemo niet aan als aanleiding voor actualisatie. Hiermee geeft het college niet alleen een bijzondere interpretatie aan de motie dat "uiterlijk drie jaar na vaststelling (= 8 december 2024) met de Raad te komen tot een bijgewerkte Transitie Visie Warmte en Participatiestrategie", het college lijkt zich hiermee ook te willen onttrekken aan het democratische proces in de raad dat bij deze grote beleidswijziging essentieel is. Wij zijn benieuwd naar de visie van de raad op dit aspect, vandaar dat wij hen ook informeren over deze reactie.

Zoals u kunt lezen roept het raadsmemo, de onderliggende stukken en de uitingen van de wethouder grote vragen op en zien we enkele cruciale discussiepunten in de gepresenteerde feiten. Wij gaan daarom graag op korte termijn met de wethouders hierover in gesprek, samen met de andere partners in de stad.

Met vriendelijke groet,

Léon van der Meij
Voorzitter Energiecoöperatie Gouda

Mede namens Energiecoöperatie Kort Haarlem en Buurtwarmte Achterwillens